

496^I

Stichting voor Bodemkartering
Wageningen

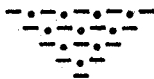
Directeur: Dr Ir F.W.G. Pijs

Rapport no. 517.

RAPPORT VAN DE BODEMKUNDIGE VERKENNING VAN ENKELE GE-
BIEDEN TEN ZUIDOOSTEN VAN AMSTERDAM IN VERBAND MET DE
GESCHIKTHEIDSBEOORDELING VOOR SPORTVELDEN (GROENSTROOK
AMSTERDAM).

door: W.v.d. Knaap.

Bennekom, oktober 1959.

Handwritten signature or date, possibly '1960-01-01'.

I N H O U D

- Voorwoord
- I Inleiding
- II De geologische opbouw en de menselijke invloed van het onderzochte gebied
- III De indeling op de bodemkundige verkenningskaart, schaal 1 : 50.000 (bijlage 1)
- IV De legenda van de bodemkundige verkenningskaart, schaal 1 : 50.000
- V De globale bodemgeschiktheidskaart voor sportvelden, schaal 1 : 50.000 (bijlage 2).

Afbeeldingen: Situatieschets

- Bijlagen:
1. Bodemkundige verkenningskaart, schaal 1 : 50.000
  2. Globale bodemgeschiktheidskaart voor sportvelden, schaal 1 : 50.000

VOORWOORD

Op verzoek van de Intergemeentelijke Groencommissie Amsterdam (Voorzitter de Heer C.P. Broerse) zijn een zeer globale bodemkaart en een bodemgeschiktheidskaart voor sportvelden vervaardigd van enkele verspreid liggende gebieden, die zich over een aantal gemeenten ten zuidoosten van Amsterdam uitstrekken. De totale oppervlakte bedraagt ca. 1985 ha.

De bodemkaart is deels uit reeds bestaande gegevens samengesteld. Ter aanvulling van deze gegevens en voor de vervaardiging van de bodemgeschiktheidskaart voor sportvelden werd nog enig veldwerk verricht.

Bij het gebruik van de kaarten dient men te bedenken, dat het bodemkundige onderzoek, dat er aan ten grondslag ligt, slechts een zeer globaal karakter draagt. De kaarten zijn derhalve op schaal 1 : 50.000 afgeleverd.

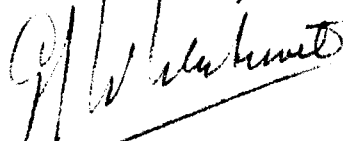
Het aanvullend veldwerk en de verwerking der bestaande gegevens vonden in oktober plaats door de Bodemkundig Hoofdambtenaar W.v.d. Knaap, die tevens dit rapport samenstelde.

DE DIRECTEUR VAN DE STICHTING
VOOR BODEMKARTERING,

(Dr Ir F.W.G. Pijs).

HET HOOFD VAN DE AFDELING OP-
DRACHTEN,

(Ir. J.C. Pape).

Afb.1 Situatiekaart

Schaal 1 : 50000

Totale oppervlakte 1984 ha

92 ha AMSTERDAM

654 ha OUDER-AMSTEL

627 ha DIEMEN

611 ha WEESPERKARSEL

I INLEIDING

Het betreffende gebied ligt ten zuidoosten van Amsterdam en bestaat uit drie delen (zie afb. 1).

Het westelijk deel wordt in het noorden begrensd door de zanddijk ten behoeve van de ringspoorbaan en in het oosten grotendeels door de autoweg Amsterdam - Utrecht. De zuidgrens is zeer willekeurig en valt niet met perceelsgrenzen samen. De westgrens wordt voornamelijk gevormd door de Amstel.

Het middengedeelte wordt in het noorden voor een belangrijk gedeelte begrensd door het Amsterdam - Rijnkanaal, de Diemen en het IJsselmeer. De oostgrens wordt gevormd door de dijk, die de Overdiempolder van de Gemeenschapspolder scheidt en vervolgens door het Amsterdam-Rijnkanaal en de Gein. De zuidgrens valt samen met de Hollandse kade, die tevens de provinciale grens is tussen Noord-Holland en Utrecht. De westgrens loopt in de Gein- en Gaasperpolder volgens rechte lijnen, die niet met perceelsgrenzen samenvallen. In de Bijlmermeer valt de grens grotendeels samen met een tochtsloot. In de omgeving van Diemerbrug wordt de grens gedeeltelijk gevormd door de Weespertrekvaart, de Diemen en de spoorlijn Amsterdam - Hilversum tot aan de Oosterringdijk in het noordwesten.

Het derde gebied, dat slechts een beperkte oppervlakte heeft, wordt in het noorden begrensd door een tochtsloot, die de gemeentegrens vormt tussen Muiden en Weesperkarspel. De oostgrens valt samen met de Papelaan en de zuidgrens met de spoorlijn Amsterdam - Hilversum.

Alle drie gebieden zijn praktisch geheel als grasland in gebruik met langs de stromen enige kleine boomgaarden. De waterstand is hoog.

Het zijn overwegend venige gronden, die zich minder goed lenen voor de aanleg van sportvelden. Alvorens echter op de geschiktheid dieper in te gaan, zal eerst iets over het ontstaan en het voorkomen van de verschillende gronden vermeld worden.

II DE GEOLOGISCHE OPBOUW EN DE MENSELIJKE INVLOED VAN HET ONDERZOCHE
GEBIED

De vaste ondergrond in deze gebieden bestaat uit pleistoceen zand, dat zich naar schatting op 7 à 8 m -N.A.P. bevindt en van oost naar west helt. Hierop is veen tot ontwikkeling gekomen (het veen op grotere diepte). Op dit veen is een pakket oude zeeklei afgezet, dat in dit gebied ongeveer uitwigt tegen het veen en in het oostelijk deel gedeeltelijk kan ontbreken. Op die plaatsen is de veengroei dus doorgegaan. Het pakket oude zeeklei bestaat overwegend uit slappe klei met rietresten.

Op deze kleilaag is een veenlaag ontwikkeld, die onder invloed van het voedselrijke water van de riviertjes overwegend uit (eutroof) bosveen bestaat. Nabij Duivendrecht en Diemerbrug treft men het voedselarme (oligotrofe) mosveen aan en tegen het IJsselmeer voedselrijk (eutroof) rietveen.

Langs de stromen is klei afgezet, die zijwaarts over het veen uitwigt. Voornamelijk langs de Gein komen stroken voor, waar dit kleipakket dikker is dan 1 m. Verder van de rivier neemt de dikte op de meeste plaatsen snel af tot enkele dm's. Tevens stijgt het humusgehalte, zodat tenslotte van venige klei en op nog grotere afstanden van de stromen van kleilig veen gesproken moet worden.

In enkele polders is het veenpakket gedeeltelijk verveend en is plaatselijk opnieuw bedijkt (droogmakerijen). Waar deze verveening dicht langs een rivier plaatshad, moest veel klei verplaatst worden. In deze stroken is de huidige profielopbouw dan ook onregelmatig. Doordat de oude zeekleilaag tussen veen en zand naar het oosten dunner wordt en tenslotte ontbreekt, treedt daar nogal wat zoute kwel op (Bijlmermeer). Op deze plaatsen kan het gemakkelijkst zand worden gewonnen voor bezanding van sportvelden, doch de zoute kwel zal daardoor sterker worden.

III DE INDELING OP DE BODEMKUNDIGE VERKENNINGSKAART, SCHAAAL 1 : 50.000
(bijlage 1)

Het gebied valt uiteen in bovenland- en droogmakerijgronden. De bovenlandgronden met een kleiige bovenlaag dikker dan 45 cm zijn tot de kleigronden gerekend, de overige tot de veengronden.

De kleigronden zijn ingedeeld in gronden zonder veen (binnen 1.20 m beneden maaiveld) (K1) en klei-op-veengronden met veen tussen 45 en 120 cm beneden maaiveld beginnend (K2). De minder regelmatige IJsselmeerkleigronden zijn afzonderlijk aangegeven (K3).

De veengronden van het bovenland zijn ingedeeld naar de kleiigheid van de bovenlaag. Hierbij zij opgemerkt, dat op vele plaatsen, evenwijdig aan de verkaveling, kleiige en minder kleiige stroken van enkele m's breedte elkaar afwisselen. Tevens is bij deze gronden de aard van het veen aangegeven.

De droogmakerijgronden vallen uiteen in restveen-, bagger-en verslagen veengronden. De restveengronden zijn bovendien ingedeeld naar de dikte van het restveenpakket.

Ter verduidelijking van het kaartbeeld zijn de stromen tevens met een kleur aangegeven. De bodemtypen groeperen zich hier omheen.

Tot de niet gekarteerde gedeelten behoren gronden, die niet voor agrarische doeleinden in gebruik zijn, zoals het pompstation. Daarnaast enkele dijkcomplexen en vlietland.

IV DE LEGENDA VAN DE BODEMKUNDIGE VERKENNINGSKAART, SCHAAL 1 : 50.000

Bovenland

K Kleigronden

- K1 Zeer diepe klei, op vele plaatsen met zavelige ondergrond
- K2 Zware klei, op 45 à 120 cm rustend op veen
- K3 IJsselmeerklei met venige boven- of ondergrond.

V Veengronden

- V1 Humeuze tot venige klei op zware klei; ondieper dan 45 cm rustend op veen
- V2 Kleilig veen op veen; afwisselend met kleirijkere stroken en plekken.

Toevoegingen

- a. Veenmosveen
- b. Zegge-, berken- en gagelveen
- c. Bosveen
- d. Rietveen.

D Droogmakerijen

- D1 Restveen (50 à 100 cm) overwegend op slappe klei
- D2 Restveen (meer dan 100 cm) overwegend op slappe klei; plaatselijk met kleiige bovenlaag
- D3 Slibrijke tot kleiige bagger
- D4 Slibarm tot slibhoudend verslagen veen.

Overige onderscheidingen

- W Water
- P Niet gekarteerd
- ... Grens tussen droogmakerijen en bovenland
- Grens van de onderzochte gebieden.

V DE GLOBALE BODEMGESCHIKTHEIDSKAART VOOR SPORTVELDEN, SCHAAL
1 : 50.000 (bijlage 2)

De oppervlakte aan gronden, die uitstekend geschikt zijn voor de aanleg van sportvelden, is zeer beperkt. Deze klasse is daarom niet ingevoerd. Er zij nogmaals nadrukkelijk op gewezen, dat deze geschiktheidskaart is gebaseerd op zeer globale bodemkundige gegevens, zodat de begrenzingen tussen de geschiktheidsklassen weinig nauwkeurig zijn.

Op deze geschiktheidskaart zijn de volgende klassen onderscheiden.

Klasse I (bodemtype K1): Geschikt

In deze klasse zijn de zeer diepe kleiige stroken aangegeven (K1), die voornamelijk langs de Gein voorkomen. Hiertoe behoren zowel mooie, naar beneden zandiger wordende, lichte kleigronden, homogene, zware kleigronden en naar beneden zwaarder wordende kleigronden. Deze gronden liggen overwegend tamelijk hoog uit het water, waardoor ze stevig zijn en een vrij groot waterbergend vermogen bezitten.

De bovenlaag bevat niet te veel humus en op vele plaatsen zelfs tamelijk veel zand. Door deze gunstige eigenschappen zijn de gronden van dit bodemtype het meest geschikt voor de aanleg van sportvelden. Er hoeft niet veel zand door de bovengrond te worden gewerkt. Op vele plaatsen zal vrij diep en hoogstwaarschijnlijk vrij ruim kunnen worden gedraineerd. De drainreeksen kunnen in vele gevallen rechtstreeks in de poldersloten uitmonden. De plaatselijk voorkomende ongelijke ligging is echter een bezwaar, daar dit hoge egalisatiekosten bij sportvelden-aanleg met zich meebrengt.

Klasse II (bodemtype K2): Matig geschikt

Dit bodemtype is minder geschikt voor de aanleg van sportvelden door de gemiddeld lagere ligging, het hogere humusgehalte, de zwaardere bovengrond en de zware kleilaag hieronder. Er zal gemiddeld vrij veel zand door de bovengrond moeten worden gewerkt bij de aanleg van sportvelden. Op de meeste plaatsen zal een ondiepe en daarvoor nauwe drainage gewenst zijn. De waterbeweging in deze gronden is traag.

Klasse III (bodentypen K3
en V1):

Zeer matig geschikt

Beide bodentypen liggen laag. De opbouw van de IJsselmeerkleigronden (K3) wisselt nogal. Vaak is de bovengrond weinig. Worden deze gronden voor sportvelden in gebruik genomen, dan is verlaging van de waterstand zeer gewenst.

Het andere type (V1) wordt gekenmerkt door een zware kleilaag direct onder de bovengrond, waardoor de waterbeweging traag is. Het humusgehalte van de bovengrond wisselt. Dicht bij de rivier is het laag (gunstig); verder er vanaf hoger, zodat daar van enige bovengronden gesproken moet worden.

Voor sportvelden zijn deze enige bovengronden ongewenst. De kwaliteit van de smalle strook in de Bijlmermeer, die tot deze klasse gerekend werd, wisselt nogal. Waarschijnlijk komen hierin enkele beter geschikte gronden voor.

Klasse IV (bodentype V2
en D1 t/m 4):

Weinig geschikt

De gronden van deze klasse hebben alle een hoge waterstand en bestaan overwegend uit veen. Ze zijn vrij slap en het waterbergend vermogen van het profiel is gering. Het humusgehalte van de bovengrond is zeer hoog. Door deze eigenschappen zijn deze gronden weinig geschikt voor de aanleg van sportvelden.

Er zal veel zand moeten worden aangewend, terwijl voor een voldoende drooglegging en het vlakhouden van het maaiveld, waarschijnlijk een vrij kostbaar drainage-infiltratiesysteem nodig zal zijn.

